

A Study of The Instructional Supervision Model for Supported Active Learning with Professional Learning Community Concept in Educational Opportunity Expansion Schools under the Office of Sakaeo Primary Educational Service Area 1

Atisak Sudsaneiha^{1*} Kanporn Aiemphaya¹ and Pronthip Aonkasame¹

¹ Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: sudsaneiha@gmail.com

ABSTRACT

This research aims to (1) study the condition of internal supervision in schools of educational opportunity expansion schools, (2) study the form of internal supervision in schools that promote active learning management in conjunction with the concept of professional learning communities of schools of educational opportunity expansion schools, and (3) assess the appropriateness and feasibility of the form of internal supervision in schools that promote active learning management in conjunction with the concept of professional learning communities of schools of educational opportunity expansion schools under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Sa Kaeo. This research is mixed-method research. Phase 1: Study the condition of internal supervision in schools. The sample group used in the research is 182 school administrators and teachers. The instrument used is a questionnaire. The statistics used are frequency, percentage, mean, and standard deviation. Phase 2: Creating a form of internal supervision in schools that promotes active learning management in conjunction with the concept of professional learning communities. The sample group used in the research is 5 school directors. The instrument used is information from all stakeholders and related parties. From Phase 1, Phase 3: Assessment of the appropriateness and feasibility of the form of internal supervision in schools. The target groups of the research were 9 experts in internal supervision, school administrators, and teachers. The instruments used were focus group discussion questions. Data analysis was content analysis. The results of the study found that (1) the overall internal supervision of the schools that expanded educational opportunities was at a high level. (2) The internal supervision model that promoted active learning in conjunction with the concept of professional learning communities of the schools that expanded educational opportunities consisted of 5 components: 1) planning, 2) facilitation, 3) support, 4) exchange, and 5) building morale. (3) The results of the evaluation of the appropriateness and feasibility of the overall internal supervision model were appropriate and could be used in actual internal supervision of schools that expanded educational opportunities. It was appropriate and useful.

Keywords: The Instructional Supervision Model, Active Learning Concept, Professional Learning Community (PLC)

การศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

อดิศักดิ์ สุดเสนหา^{1*} กัญญกร เอี่ยมพญา¹ และ พรทิพย์ อันเกษม¹

¹ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: sudsaneiha@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (2) ศึกษาแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา (3) ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 182 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 5 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ ข้อมูลจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย จากระยะที่ 1 ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ ข้อคำถามที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า (1) สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน 2) อำนาจความสะดวก 3) การสนับสนุน 4) การแลกเปลี่ยน 5) การสร้างขวัญกำลังใจ และ (3) ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยรวมมีความเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เป็นโรงเรียนขยายโอกาสได้จริง มีความเหมาะสมและเป็นประโยชน์

คำสำคัญ: รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษา, การจัดการเรียนรู้เชิงรุก, แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

© 2024 JSSP: Journal of Social Science Panyapat

บทนำ

การจัดการศึกษาในปัจจุบันตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 มีจุดมุ่งหมายในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้อย่างเป็นสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) ในกระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาจำเป็นต้องมีกระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการนิเทศที่ต้องสนับสนุนส่งเสริมไปด้วยกัน เนื่องจากกระบวนการนิเทศทำให้เกิดการพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนของครูที่มีประสิทธิภาพส่งผลถึงคุณภาพผู้เรียน นอกจากนี้ยังช่วยทำให้เกิดการพัฒนาคน พัฒนางาน สร้างประสานสัมพันธ์และขวัญกำลังใจ ซึ่งต้องดำเนินงานให้ประสานสัมพันธ์กับกระบวนการอื่น ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายทำให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนถาวร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2562)

การนิเทศจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับหน่วยงานทุกระดับเป็นภาระรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารหน่วยงานนั้นๆ ซึ่งสามารถใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือในการแก้ปัญหาได้ ด้วยเหตุนี้การนิเทศจึงเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์เพราะอาศัยความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพ กระบวนการด้านจังหวะ เวลา กาลเทศะ สิ่งแวดล้อมหลายๆ อย่างประกอบเข้าด้วยกัน การนิเทศภายในสถานศึกษาจึงเป็นกิจกรรมที่สำคัญที่สุดในการสนับสนุนการสอนภายในโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพโดยผู้บริหารสถานศึกษาต้องดำเนินการให้เกิดขึ้นรวมทั้งเป็นการประกันคุณภาพการศึกษาว่าสามารถบริหารจัดการภายในจนถึงเป้าหมายสุดท้าย คือ คุณภาพผู้เรียนที่มีคุณภาพตามมาตรฐานหลักสูตรและเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (2564) ได้ดำเนินการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) จำนวน 145 แห่ง และสรุปผลการสังเคราะห์ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาจำนวน 33 โรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและความต้องการพัฒนาคุณภาพวิชาการที่ส่งผลต่อการจัดการศึกษา ด้านการนิเทศภายในโรงเรียนพบว่าโรงเรียนจัดทำแผนนิเทศภายในโรงเรียนแต่ยังขาดบุคลากรในการนิเทศการจัดการเรียนรู้ที่ตรงกับสาขาวิชา ซึ่งโรงเรียนต้องการให้มีผู้นิเทศจากภายนอกมาเป็นพี่เลี้ยงหรือเครือข่ายในการแบ่งปัน แลกเปลี่ยนเรียนรู้ นอกจากนี้ด้านการจัดการเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาขาดความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อนำมาใช้ในการสอนตามหลักสูตรสถานศึกษา การวัดและประเมินผล สมรรถนะสำคัญและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นปัญหาเร่งด่วนที่จะต้องแก้ปัญหาเพื่อยกระดับคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนและตอบสนองการเรียนรู้โดยมีการปรับปรุงหลักสูตร กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการเรียนรู้เชิงรุก นอกจากนี้ การปฏิบัติการณ์ภายในยังขาดขั้นตอนการรายงานผลการดำเนินงานในเชิงคุณภาพ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลในการพัฒนาการนิเทศภายในสำหรับครั้งต่อไป รวมถึงจุดที่ควรพัฒนาและส่งเสริมโอกาสในการพัฒนาแนวทางในการนิเทศ ติดตามของหน่วยงานต้นสังกัดในเรื่องการนิเทศภายในอย่างเป็นระบบโดยเพิ่มการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2564)

จากการศึกษาสภาพและบริบทด้านการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สรุปได้ว่าโรงเรียนในขยายโอกาสในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 มีปัญหาเร่งด่วนเกี่ยวกับแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาและการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญในการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต เพื่อใช้เป็นแนวทางในการนิเทศภายในสถานศึกษากับนโยบายการจัดการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรมและเกิดประสิทธิภาพในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
2. เพื่อศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่ง การเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1
3. เพื่อประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Method) โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพการณ์ในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาผู้วิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1) ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2565 ในอำเภอเขาฉกรรจ์ รวมทั้งสิ้น 327 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1, 2564)

2) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 182 คน ได้มาจากการกำหนดขนาดตัวอย่างจากตารางเครจซี่ และ มอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) จากนั้นใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามความคิดเห็นซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับสภาพการณ์ในสถานศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสอบถามตรวจสอบรายการ (check list) ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการณ์ในสถานศึกษา

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ในการจัดการเรียนการสอนของครู และตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา ทั้งหมดเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scales) 3 ระดับ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างโดยใช้แบบสอบถามออนไลน์ (Google Form) จำนวน 182 คน โดยผู้ตอบแบบสอบถามจะส่งคำตอบกลับมาในระบบหลังจากที่มีการให้คำตอบแล้วเสร็จ จากนั้นผู้วิจัยจึงทำการตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ ให้ครบถ้วนมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการตามขั้นตอนด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยผู้วิจัยกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาสภาพปรากฏการณ์จากการสอบถามข้อมูลจากผู้มีส่วนได้และส่วนเสีย (Stakeholder) และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย โดยนำข้อมูลการศึกษาสภาพปรากฏการณ์จากระยะที่ 1 มาใช้ในการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในระยะที่ 2 ตามแนวคิดของ ชัยวิจิตร์ เขียวชนะ (2560) ด้วยเทคนิคการระดมสมองของผู้บริหารสถานศึกษา

ระยะที่ 3 การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยผู้วิจัยมีขั้นตอน ดังนี้

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มเป้าหมายในการวิจัย โดยใช้เกณฑ์การเลือกผู้ให้ข้อมูลสนทนากลุ่ม (Focus group) ด้วยวิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เป็นผู้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ขององค์ประกอบและการนำรูปแบบไปใช้ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ข้าราชการครู ตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการ จำนวน 2 คน ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 2 คน ที่มีคุณสมบัติด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิที่เหมาะสม ในด้านการบริหารจัดการสถานศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอน หรือด้านการนิเทศหรือการประกันคุณภาพการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยโดยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ ข้อคำถามการสนทนากลุ่มเพื่อใช้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) จากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 9 คน ดำเนินการจัดการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยใช้โปรแกรม Zoom Cloud Meetings โดยกำหนดระยะเวลาประมาณ 2 ชั่วโมง ตามแนวคำถามของการสนทนากลุ่ม ผู้วิจัยได้ขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงและจดบันทึกข้อมูลไปพร้อมกัน โดยใช้แบบบันทึกผลและการบันทึกเสียงในระหว่างการสนทนากลุ่ม จากนั้นการถอดเทปหรือถอดคำสนทนาของผู้ให้ข้อมูลหลักและรวบรวมข้อมูลที่เป็นประโยชน์ของแต่ละท่านไว้เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

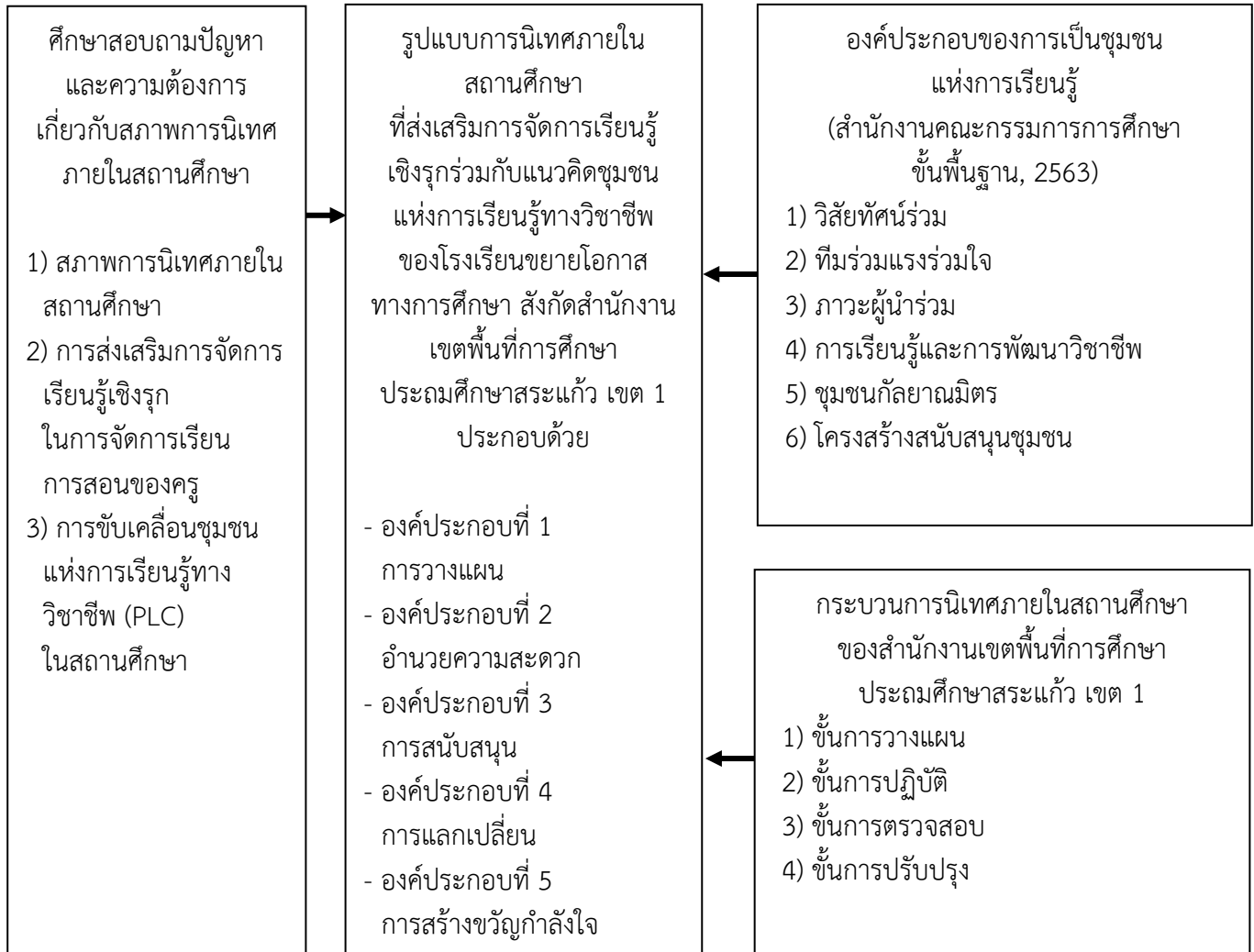
ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลการสนทนากลุ่ม (Focus group) โดยการนำผลการบันทึกจากการสนทนามาวิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์ด้วยวิธีการพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis) เพื่อตรวจสอบผลให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และได้ข้อสรุปของการศึกษางานวิจัย

5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการวิพากษ์ของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ในการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ในครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์เพื่อกำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านทั้ง 3 ด้าน พบว่ามีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = .25) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนการสอนของครูมีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = .19) รองลงมา คือ ด้านสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา มีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = .26) และด้านการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 1.91$, S.D. = .29) ตามลำดับสามารถอธิบายได้ดังนี้

1.1 ด้านสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาปัจจุบันของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศแจ้งผลการนิเทศให้ครูผู้รับการนิเทศทราบเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดการเรียนการสอน ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = .21) รองลงมา คือ ประเด็นผู้บริหารสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้รับการนิเทศมีความรู้เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนต่าง ๆ ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .22) ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศร่วมกันแก้ไขปัญหา ปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนการสอนร่วมกัน ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = .24) ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศนำผลมาวิเคราะห์ร่วมกัน ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = .26) ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศออกนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูผู้รับการนิเทศอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = .27) ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีแนวปฏิบัติในการนิเทศร่วมกัน ($\bar{X} = 2.91$, S.D. = .29) ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีการประชุมปรึกษาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศร่วมกัน ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = .32) และประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีการประชุมปรึกษาเพื่อกำหนดความต้องการในการนิเทศร่วมกัน ($\bar{X} = 2.87$, S.D. = .33)) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

1.2 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครู สภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนการสอนของครู โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = .13) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยคือ ประเด็นครูมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 2.98$, S.D. = .15) รองลงมาคือ ประเด็นครูได้จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้แบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 2.97$, S.D. = .16) ประเด็นครูนำผลการประเมินมาวิเคราะห์ไปเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพ ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = .21) ประเด็นผู้บริหารโรงเรียนกระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการสอนในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามแนวทางการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ($\bar{X} = 2.95$, S.D. = .22) ประเด็นครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถจัดกระบวนการเรียนรู้เชิงรุกโดยให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ($\bar{X} = 2.94$, S.D. = .24) และประเด็นผู้บริหารสร้างความรู้ความเข้าใจในการเรียนรู้เชิงรุกให้กับครู ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = .26)) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

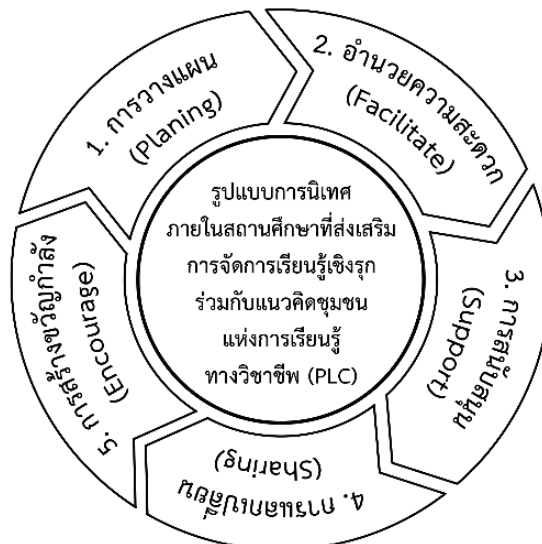
1.3 ด้านการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสภาพโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า การขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในสถานศึกษา โดยรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 2.91$, S.D. = .25) เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ประเด็นผู้บริหารแสวงหาความร่วมมือหรือสร้างเครือข่ายองค์กรและหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของครู ($\bar{X} = 2.96$, S.D. = .21) รองลงมาคือ ประเด็นผู้บริหารสนับสนุนให้ครูแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันอย่างเปิดใจ ($\bar{X} = 2.93$, S.D. = .26) ประเด็นผู้บริหารทำให้ครูตระหนักถึงความสำคัญและมีวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อเห็นภาพความสำเร็จของโรงเรียนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและพัฒนาผู้เรียน ($\bar{X} = 2.92$, S.D. = .30) ประเด็นผู้บริหารและครูมีการวิเคราะห์และหาแนวทางพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลสารสนเทศที่ได้จากการประเมินความก้าวหน้าของผู้เรียน ($\bar{X} = 2.91$, S.D. = .29) ประเด็นผู้บริหารมีกลยุทธ์ ในการสร้างแรงจูงใจให้ครูมีขวัญและกำลังใจในการพัฒนานวัตกรรมการศึกษาร่วมกัน ($\bar{X} = 2.89$, S.D. = .31) ประเด็นผู้บริหารพัฒนารูปแบบการดำเนินการ PLC ได้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน ($\bar{X} = 2.88$, S.D. = .32) และประเด็นผู้บริหารนำประเด็นที่ได้จากการ PLC มาใช้ปรับปรุงการบริหารและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 2.86$, S.D. = .35) มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับ

2. รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษา กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 และนำมาสร้างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดจาก ชัยวิจิต เชียรชนะ (2560) จากแนวคิดการดำเนินการสร้างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาของผู้วิจัยนั้นประกอบด้วย 3 ระยะ ได้แก่

ระยะที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาเอกสารและงานวิจัยเพื่อสังเคราะห์องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง นำไปยืนยันและตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน สร้างแบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหา เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 182 คน วิเคราะห์สภาพปัญหา ผู้วิจัยได้สภาพการณ์พิเศษภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ระยะที่ 2 การคิดและออกแบบสร้างนวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาผลการวิเคราะห์สภาพปัญหาการนิเทศภายในสถานศึกษาและนำไปยกร่างรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ดำเนินการศึกษาศภาพปรากฏการณ์จากการสอบถามข้อมูลจากผู้มีส่วนได้และส่วนเสียและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายโดยนำข้อมูลการศึกษาศภาพปรากฏการณ์จากระยะที่ 1 มาใช้ในการสร้างและพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาในระยะที่ 2 ตามแนวคิดของ ชัยวิจิต เชียรชนะ (2560) ด้วยเทคนิคการระดมสมองของผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 5 คน ผู้วิจัยได้รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ด้านการวางแผน 2) อำนวยความสะดวก 3) การสนับสนุน 4) การแลกเปลี่ยน 5) การสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ดังภาพ

ภาพที่ 2 รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

จากภาพรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1) องค์ประกอบที่ 1 การวางแผน

ผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูครอบคลุมถึงสภาพปัจจุบันปัญหา กรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ โดยอาศัยองค์ประกอบของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ คือ องค์ประกอบการมีส่วนร่วมร่วมกันในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายของการนิเทศภายในให้ชัดเจนและมุ่งไปทิศทางเดียวกัน องค์ประกอบที่มาร่วมแรงร่วมใจ เพื่อเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันในองค์กรและสร้างความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันในการเข้าสู่กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา องค์ประกอบภาวะผู้นำร่วมในการเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้นำการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมศึกษาปัญหาในการจัดการเรียนรู้เชิงรุกเพื่อศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและเงื่อนไขที่เกี่ยวข้องจากการนิเทศภายในสถานศึกษา และการสำรวจ ตรวจสอบความต้องการในประเด็นต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกตามประเด็นและแนวทางการนิเทศภายในสถานศึกษาที่กำหนดไว้ของครูในโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษากำหนดวัตถุประสงค์การนิเทศร่วมกับครูเพื่อเป็นเป้าหมายในการ ตรวจสอบการจัดการเรียนรู้ว่าสะท้อนถึงประสิทธิผลปลายทางของการจัดการเรียนรู้ และมุ่งสู่ประสิทธิภาพของผู้เรียนตาม หลักสูตร

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนการนิเทศภายในให้มีรูปแบบแนวทางการนิเทศที่เหมาะสมใน ประเด็นการจัดการเรียนรู้ของครู

2) องค์ประกอบที่ 2 อำนาจความสะดวก

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนรู้ให้กับครู เกี่ยวกับประเด็น ดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษามีการจัดสรรสื่อการสอนทั้งในระบบปกติและในระบบออนไลน์เพื่อใช้ในการ จัดการเรียนการสอนที่เพียงพอ

2.2 ผู้บริหารสถานศึกษาจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ภายในภายนอกสถานศึกษาที่เอื้อต่อการจัดการเรียน การสอน

2.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีการนิเทศภายในเพื่อเป็นกระบวนการในการสะท้อนผลการ สอนของครู

3) องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุน

ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก

3.2 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้ครูจัดการเรียนรู้เชิงรุกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

3.3 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในเพื่อเป็น กระบวนการในการสะท้อนผลการสอนของครู

3.4 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในเพื่อเป็นกระบวนการในการสะท้อนผล การสอนของครูและบรรลุเป้าหมายด้านวิชาการ

3.5 ผู้บริหารสถานศึกษาต้องจัดให้มีคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่เหมาะสมเพื่อสังเกต กระบวนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนที่เลือกใช้ รวมไปถึงวิธีการสอนที่เลือกใช้ว่ามีความเหมาะสม สามารถสะท้อน พฤติกรรมเชิงรุกให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร

4) องค์ประกอบที่ 4 การแลกเปลี่ยน

ผู้บริหารการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรในสังกัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วย หลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา ดังนี้

4.1 ผู้บริหารต้องจัดให้มีเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยหลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ระหว่างกัน

4.2 ผู้บริหารต้องจัดให้มีการนำเสนอผลงานทางวิชาการระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างครูกับครู ระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน อย่างเปิดกว้าง

4.3 ผู้บริหารต้องร่วมสะท้อนผลการปฏิบัติจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยหลักชุมชนแห่งการ เรียนรู้ทางวิชาชีพทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา

4.4 ผู้บริหารจะต้องสร้างภาคีเครือข่ายตามแนวทางของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ด้วยหลักการเป็นทีมร่วมแรงร่วมใจ เพื่อเป็นน้ำหนึ่งอันเดียวกันในองค์กรและสร้างความเป็นกัลยาณมิตรที่ดีต่อกันจาก กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษา

5) องค์ประกอบที่ 5 การสร้างขวัญกำลังใจ

ผู้บริหารการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างยั่งยืนและเพื่อเป็นการ สร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สอนเพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่น ดังนี้

5.1 ผู้บริหารต้องมุ่งสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สอนเมื่อมีผลการนิเทศเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่กำหนด

5.2 ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศของการนิเทศภายในให้เหมาะสมกับบริบทและบรรยากาศที่ ส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ร่วมกันชี้แนะเพื่อนไปสู่เป้าหมายและเกิดทีมคุณภาพทางวิชาการ

5.3 ผู้บริหารต้องมีส่วนร่วมในการสร้างขวัญและกำลังใจ ตลอดจนให้คำแนะนำที่ปรึกษาด้วย กัลยาณมิตรต่อผู้สอน

5.4 ผู้บริหารต้องจัดหรือสร้างรางวัลให้กับครูที่มีผลงานโดดเด่นเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับครู

ระยะที่ 3 การประเมินนวัตกรรมการศึกษา ผู้วิจัยนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ไปสนทนากลุ่มเพื่อประเมินความเหมาะสมและเป็นไปได้ โดยไม่นำไปทดลองใช้ นวัตกรรม ผู้วิจัยได้ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการ จัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

3. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการ เรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการ สอนเชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญด้านการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ข้าราชการครู ที่มีคุณสมบัติด้านคุณวุฒิและวัยวุฒิที่เหมาะสม ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 สรุปได้ดังนี้

1) ด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก ร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการนิเทศ ภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียน ขยายโอกาสทางการศึกษา มีความสอดคล้อง ครอบคลุมประเด็นเนื้อหาและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการนิเทศ ภายในสถานศึกษาทั้ง 5 องค์ประกอบ ครอบคลุมทั้งในส่วนของเนื้อหาหลักการและกระบวนการในการนิเทศภายใน สถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) สามารถนำไปใช้ใน โรงเรียนได้ โดยพิจารณาแยกเป็นรายองค์ประกอบ ดังนี้

องค์ประกอบที่ 1 ด้านการวางแผน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารตามองค์ประกอบนี้มีความเหมาะสม และเป็นไปได้ที่จะสามารถนำไปปฏิบัติได้ในสถานศึกษาและก็สะท้อนกับสภาพการปฏิบัติงานจริงของผู้บริหาร ในแต่ละท่าน ซึ่งก็มีบทบาทในการวางแผนปฏิบัติเพื่อสะท้อนปัญหาพร้อมกับคณะครูและดำเนินการขับเคลื่อนการนิเทศการจัดการเรียนรู้ เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในปัจจุบัน

องค์ประกอบที่ 2 อำนวยความสะดวก ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารด้านการอำนวยความสะดวกมีความเหมาะสมและก็มีความเป็นไปได้ที่ผู้บริหารจะนำไปใช้ในการขับเคลื่อนการนิเทศภายในสถานศึกษา แต่ว่าอาจจะให้มีการปรับประเด็นเพิ่มเติมในเรื่องของการนำสื่อเทคโนโลยีหรือเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ส่งเสริมการเรียนรู้ให้มากขึ้นเพื่อให้ตอบรับกับการเรียนรู้ในศตวรรษใหม่ที่เราากำลังอยู่ในปัจจุบัน

องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารในด้านการสนับสนุนมีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งบทบาทของผู้บริหารมีหน้าที่อำนวยความสะดวกและส่งเสริมสนับสนุนครูให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เข้าใจกระบวนการในการนิเทศภายในเพื่อสะท้อนผลการนิเทศ โดยนำเอาแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เข้ามาเป็นสื่อกลาง ในการสื่อสารระหว่างผู้บริหารและครู

องค์ประกอบที่ 4 การแลกเปลี่ยน ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารในเรื่องของการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่ผู้บริหารต้องจัดให้มีการแลกเปลี่ยนทางภายในภายนอกเกิดการแลกเปลี่ยนด้วยซึ่งกันและกันเป็นวงรอบทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาและสนับสนุนให้เกิดกระบวนการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ในการนำปัญหามาเรียนรู้และแก้ไข ตลอดจนสร้างภาคีเครือข่ายให้กับครู

องค์ประกอบที่ 5 การสร้างขวัญกำลังใจ ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารต้องสร้างขวัญกำลังใจให้กับครู ซึ่งถือเป็นสิ่งสำคัญที่สามารถส่งผลต่อการทำงานอย่างมีความสุขและประสบความสำเร็จตามภารกิจและสิ่งที่ได้รับมอบหมายของครูได้ ทั้งนี้อาจมีการกำหนดรางวัลให้กับบุคคลที่ประสบผลสำเร็จตามค่าเป้าหมายที่วางไว้เพื่อเป็นการสะท้อนผล การปฏิบัติงานของครู และเกิดการพัฒนาร่วมกัน ซึ่งถือว่ามีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้

อภิปรายผล

สภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการนิเทศภายในสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา ผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น กำหนดวัตถุประสงค์ ปฏิทินการนิเทศภายใน จัดทำแนวปฏิบัติในการนิเทศร่วมกันเพื่อเป็นกรอบทิศทางในการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศมีการออกแบบเครื่องมือที่ใช้ นิเทศอย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และประเด็นในการนิเทศภายในสถานศึกษา มีการนิเทศภายในสถานศึกษา เป็นไปตามปฏิทินโดยคณะกรรมการนิเทศและผู้บริหารแจ้งผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และให้คำปรึกษา คำชี้แนะกับครูเพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหา พัฒนาร่วมกัน ผู้บริหารมีการสนับสนุนส่งเสริมให้ครูผู้ทำหน้าที่นิเทศมีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและหลักสูตรอย่างเข้าใจเพื่อนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษา ผู้บริหารมีการสร้างความตระหนัก กระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อำนวยความสะดวกให้ครูในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้เชิงรุกให้สอดคล้องกับบริบททางการศึกษา ส่งเสริมให้ครูมีการวัดและประเมินผลการจัดการเรียนรู้เชิงรุกสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้บริหารนำประเด็นที่ได้จากการนิเทศภายในสถานศึกษามาปรับปรุง พัฒนา แก้ไขด้วยการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังแนวทางร่วมกันอย่างเปิดกว้างด้วยกลยุทธ์ สร้างแรงจูงใจให้เกิดขวัญกำลังใจในการพัฒนาการศึกษาาร่วมกันและเกิดภาคีเครือข่ายในงานวิชาการ สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (2567) ได้เสนอขอขยายงานวิชาการให้มีการส่งเสริมสนับสนุนและนิเทศภายในสถานศึกษา เพื่อติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาให้ตรงตามต้องการ โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ เสนอประเด็นความต้องการ ตามความต้องการจำเป็นเพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งในการนิเทศภายในและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการนิเทศภายในสถานศึกษา ด้วยกระบวนการนิเทศออนไลน์แบบเพื่อนช่วยเพื่อนตามแนวทางนิเทศ “SUPER Model” การนิเทศด้วยกระบวนการ PLC ด้วย SUPER Model และการนิเทศการจัดการเรียนการสอนเชิงรุก (Active Learning) ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของโรงเรียนในสังกัดให้สูงขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2564) กล่าว

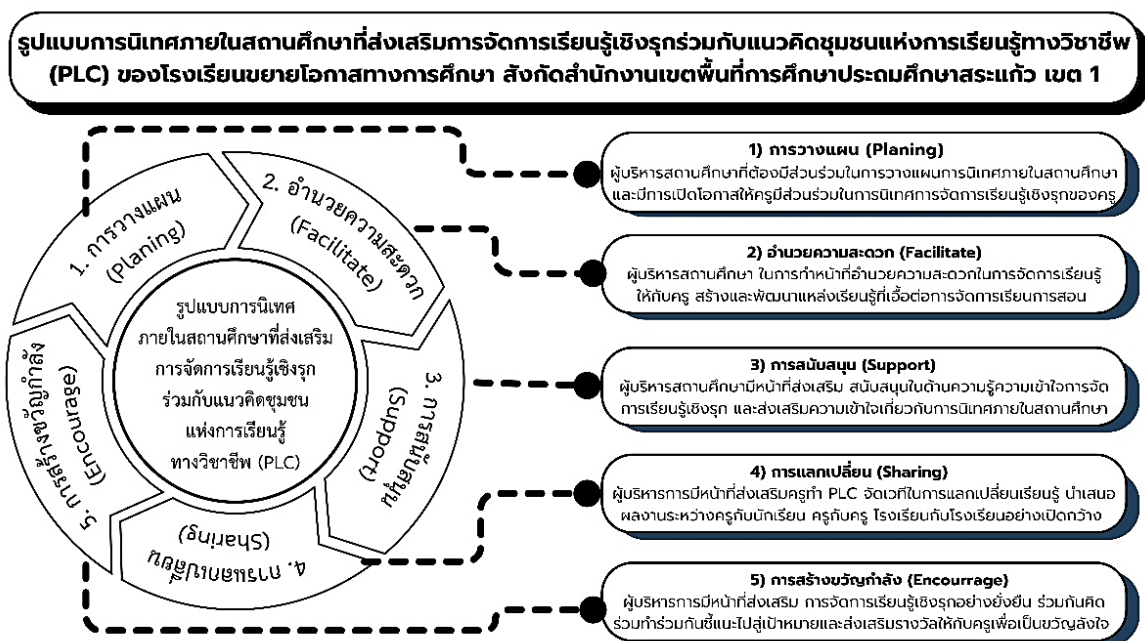
ว่า การพัฒนาโรงเรียนให้ไปสู่มาตรฐานจะต้องมุ่งนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เพื่อส่งเสริมการสร้างภาคีเครือข่ายร่วมพัฒนาโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมทั้งภายในและภายนอกตามบริบทของโรงเรียนที่ช่วยให้ครูมีประสิทธิภาพมากขึ้นส่งผลถึงคุณภาพตามมาตรฐานของหลักสูตร สอดคล้องกับ สายวินิตย์ ดวงสนาม (2563) ได้ศึกษาการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และชุตินันท์ ก้อนทอง (2563) ศึกษาสภาพการนิเทศและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาอำเภอศรีรัตน์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4 พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และยังสอดคล้องกับมณีนรัตน์ เย็นสวัสดิ์ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบการนิเทศด้วยชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ทั้งนี้เนื่องจากการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศภายในจะต้องมีการดำเนินการนิเทศภายในตามหลักการนิเทศดังองค์ประกอบที่ 1 การวางแผน ที่ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการวางแผนการนิเทศภายในสถานศึกษาและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมด้วยเพื่อให้การนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกของครูครอบคลุมถึงสภาพปัจจุบันปัญหา กรอบหัวข้อที่ต้องการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ซึ่งรวมถึงการพัฒนาสิ่งใหม่ โดยอาศัยองค์ประกอบการมีวิสัยทัศน์ร่วมกันในการกำหนดทิศทาง เป้าหมายของการนิเทศภายในให้ชัดเจน องค์ประกอบที่ 2 องค์กรประกอบที่ 3 การสนับสนุนที่ผู้บริหารสถานศึกษามีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ของครูให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก เกี่ยวกับการนิเทศภายในและสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในเพื่อเป็นกระบวนการในการสะท้อนผลการสอนของครูและบรรลุเป้าหมายด้านวิชาการ องค์ประกอบที่ 4 การแลกเปลี่ยนผู้บริหารการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรในสังกัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้วยหลักชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา จัดเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการนำเสนอผลงานทางวิชาการระหว่างครูกับนักเรียน ระหว่างครูกับครู ระหว่างโรงเรียนกับโรงเรียน อย่างเปิดกว้าง มุ่งสร้างภาคีเครือข่ายตามแนวทางของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ และองค์ประกอบที่ 5 การสร้างขวัญกำลังใจ ผู้บริหารการมีหน้าที่ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการเรียนรู้เชิงรุกอย่างยั่งยืนและเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้สอนเพื่อให้การนิเทศภายในสถานศึกษาดำเนินไปอย่างราบรื่นตลอดจนให้คำแนะนำที่ปรึกษาด้วยกลยุธยมิตรต่อผู้สอน และมุ่งจัดหรือสร้างรางวัลให้กับครูที่มีผลงานโดดเด่นเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการทำงานให้กับครู ซึ่งสอดคล้องกับ กิตติศักดิ์ อังคะนาวิณ (2561) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่ารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาประกอบด้วย 5 ด้านประกอบไปด้วย ด้านการสำรวจความต้องการ และความจำเป็น ด้านการวางแผนการนิเทศ ด้านการดำเนินการนิเทศ ด้านการประเมินและรายงานผลการนิเทศและ ด้านการขยายผลยกย่องและเชิดชูเกียรติเพื่อเป็นขวัญและกำลังใจ

ผลการประเมินรูปแบบนั้นมีความสอดคล้อง มีความครอบคลุมประเด็นเนื้อหาและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาทั้ง 5 องค์ประกอบสามารถนำไปใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้ ทั้งอาจเป็นเพราะการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษานั้น บริบทของสถานศึกษามีความพร้อมในด้านของทรัพยากรในการจัดการเรียนการสอน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล รวมถึงระบบการบริหารจัดการสถานศึกษาและการขับเคลื่อนงาน

วิชาการ โดยมีผู้บริหารและคณะกรรมการนิเทศภายในดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษาด้วยความเป็นกัลยาณมิตร และใช้หลักของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาร่วมขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนและร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมพัฒนาโดยอาศัยกระบวนการตามหลักการนิเทศดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) อำนวยความสะดวก 3) การสนับสนุน 4) การแลกเปลี่ยน 5) การสร้างขวัญกำลังใจ สอดคล้องกับ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 (2567) ระบุว่า กระบวนการนิเทศภายในสถานศึกษามีขั้นตอนสำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความต้องการ 2) การวางแผนและกำหนดทางเลือก 3) การสร้างเครื่องมือและพัฒนาวิธีการ 4) การปฏิบัติการนิเทศภายใน 5) การประเมินผลและรายงานผล เป็นขั้นตอนในการดำเนินการนิเทศของผู้บริหารสถานศึกษาและครู และสอดคล้องกับ ทองคำ อำไพ (2564) ได้ศึกษาการพัฒนาแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการแนวคิดและวัตถุประสงค์ 2) องค์ประกอบของรูปแบบและวิธีการดำเนินการ 3) แนวทางการนำไปใช้ 4) การประเมินผล 5) เงื่อนไขความสำเร็จ ที่สามารถนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็กได้ สอดคล้องกับ นรินทร์ บุตรพรม (2562) ได้ศึกษารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า รูปแบบการนิเทศภายในประกอบด้วยกระบวนการนิเทศภายในมี 5 ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาปัญหาและความต้องการ การวิเคราะห์ความสำคัญและวางแผน การสร้างความเข้าใจ การดำเนินการนิเทศ และการบันทึกการนิเทศ

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 3 องค์ความรู้ใหม่

จากภาพที่ 2 ผู้วิจัยสรุปเป็นแผนภาพรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ดังนี้ 1) ด้านการวางแผน 2) อำนวยความสะดวก 3) การสนับสนุน 4) การแลกเปลี่ยน 5) การสร้างขวัญกำลังใจ เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการดำเนินการนิเทศภายในสถานศึกษานำไปใช้ในการนิเทศการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 โดยรวมมีความเหมาะสมถูกต้อง ครบคลุมและเป็นประโยชน์ มีการนิเทศภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารมีบทบาทในการแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาขึ้น มีการกำหนดวัตถุประสงค์ มีการอภิปรายในการนิเทศภายในสอดคล้องกับเครื่องมือที่ใช้ในการนิเทศอย่างเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์และประเด็น มีการนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นไปตามปฏิทิน และผู้บริหารแจ้งผลการนิเทศภายในอย่างสม่ำเสมอ และให้คำชี้แนะกับครูผู้สอนเพื่อปรับปรุง แก้ไขปัญหา พัฒนาร่วมกัน สนับสนุนส่งเสริมความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้เชิงรุกและหลักสูตร กระตุ้นให้ครูปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดการเรียนรู้เชิงรุก อำนวยความสะดวกให้ครูในการนำหลักสูตรไปใช้จัดการเรียนรู้เชิงรุกให้สอดคล้องกับบริบท ด้วยหลักการของชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รับฟังแนวทางร่วมกันอย่างเปิดกว้างด้วยกลยุทธ์สร้างแรงจูงใจให้เกิดขวัญกำลังใจในการพัฒนาการศึกษาร่วมกันและเกิดภาคเครือข่ายในงานวิชาการ

รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 พบว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) การวางแผน 2) อำนวยความสะดวก 3) การสนับสนุน 4) การแลกเปลี่ยน 5) การสร้างขวัญกำลังใจ

ผลการประเมินรูปแบบนั้นมีความสอดคล้อง มีความครอบคลุมประเด็นเนื้อหาและมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ในการนิเทศภายในสถานศึกษาทั้ง 5 องค์ประกอบสามารถนำไปใช้ในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ด้านสภาพการนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ประเด็นผู้บริหารที่ทำหน้าที่นิเทศและครูผู้รับการนิเทศมีการประชุมปรึกษาเพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ในการนิเทศร่วมกัน ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการนิเทศร่วมกัน เพื่อกำหนดกรอบการนิเทศการจัดการเรียนรู้ของครูและเป็นค่าเป้าหมายเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครูอย่างชัดเจน และเหมาะสม รวมถึงเป็นการสร้างขวัญกำลังใจให้ครูในการพัฒนาตนเองพัฒนางานวิชาการอย่างต่อเนื่องสู่ความเป็นครูมืออาชีพ

1.2 ด้านการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุกในการจัดการเรียนการสอนของครู จากผลการวิจัยพบว่า ประเด็นผู้บริหารส่งเสริม สนับสนุนให้ครูปรับปรุงพัฒนาการจัดการเรียนรู้เชิงรุกให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสังคม ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรมีการวิสัยทัศน์ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิภาพ ควรมีการศึกษาสภาพปัจจุบันของสถานศึกษา (SWOT) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อนของการจัดการศึกษา รวมถึงการผสมผสานความร่วมมือจากชุมชนในการดึงจุดเด่น หรือ เอกลักษณ์ของชุมชนเข้ามามีส่วนในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองความต้องการของชุมชน มีการพัฒนาหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการสร้างแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้เชิงรุก

1.3 ด้านการขับเคลื่อนชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จากผลการวิจัยพบว่า ประเด็นผู้บริหารนำประเด็นที่ได้จากการ PLC มาใช้ปรับปรุงการบริหารและการจัดการเรียนรู้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง ค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเป็นลำดับสุดท้าย ดังนั้น ผู้บริหารควรนำหลักการและแนวคิดของการเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพมาขับเคลื่อนงานในสถานศึกษา เพื่อเป็นการใช้หลักการมีส่วนร่วมของครูในโรงเรียน และนำเอาปัญหาที่ผ่านการลงชั้นตามติวร่วมกันในโรงเรียนว่าเป็นสิ่งที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขหรือพัฒนาให้ดีขึ้น อำนวยความสะดวกและสนับสนุนครูให้มีความรู้ ความสามารถ เข้าใจกระบวนการในการนิเทศภายในเพื่อสะท้อนผลการนิเทศ โดย

นำเอา PLC เข้ามาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารระหว่างผู้บริหารและครู เนื่องจากผู้บริหารอาจจะไม่ทราบสาเหตุเชิงลึกของปัญหาบางประเด็นการ PLC จะช่วยให้ทั้งสองฝ่ายเข้าใจปัญหาร่วมกันได้มากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรนำรูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการสอนเชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1 ไปทดลองใช้และศึกษาผลการใช้

2.2 ควรศึกษารูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมการจัดการสอนเชิงรุกร่วมกับแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

2.3 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานวิชาการภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1

เอกสารอ้างอิง

- กิตติศักดิ์ อังคะนาวัน. (2561). รูปแบบการนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง).
- ชัยวิชิต เขียวชนะ. (2560). การสร้างและการพัฒนาโมเดล/รูปแบบ/แบบจำลอง/ตัวแบบ. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย มหาวิทยาลัยศิลปากร, 9(1), 1-11.
- ชุตินันท์ ก้อนทอง. (2563). สภาพการนิเทศและแนวทางการนิเทศภายในโรงเรียนประถมศึกษาในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาการศึกษาอำเภอศรีรัตนะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 4. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชธานี).
- ทองคำ อำไพ. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศภายในเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (การศึกษาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม).
- นรินทร์ บุตรพรม. (2562). รูปแบบการนิเทศภายในเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาที่ยั่งยืนของสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ).
- มณีนรุตม์ เย็นสวัสดิ์. (2564). การพัฒนารูปแบบการนิเทศด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) ของครูระดับประถมศึกษา โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครขอนแก่น. วารสารชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ, 1(2), 170-174.
- สายวินิตย์ ดวงสนาม. (2563). การนิเทศภายในสถานศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2. (ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี).
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1. (2564). แผนอัตรากำลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ระยะ 10 ปี ปีงบประมาณ 2564. สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.
- _____. (2564). รายงานการสังเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ประจำปีการศึกษา 2563. สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.
- _____. (2564). เอกสารลำดับที่ 5/2564 สรุปผลการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลและนิเทศการศึกษาการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา SK1 CAI สู่มาตรฐานโรงเรียนคุณภาพ 2564. สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.
- _____. (2567). รายงานการวิเคราะห์สภาพโรงเรียนเพื่อจัดกลุ่มตามความเข้มแข็งและเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารและการจัดการศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน “ยกระดับขยับสี” ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567. สระแก้ว: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 1.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2562). แนวทางการนิเทศบูรณาการโดยใช้พื้นที่เป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาสู่การนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ห้องเรียนเป็นฐานเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน. กรุงเทพฯ: สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

_____. (2564). ศาสตร์และศิลป์ในการนิเทศการศึกษา เอกสารลำดับที่ 3/2564. กรุงเทพฯ: หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: พรินทวานกราฟฟิกส์

_____. (2545). รูปแบบการบริหารและการจัดการศึกษาแบบกระจายอำนาจ. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607–610.